

मलखादको प्रबन्ध गर

उत्पादनका आधारमा अन्को भण्डार भनिने भासामा कृषकले मल नापाउन देशकै दुर्दिनको संकेत हो । धन रोजुलाई, रोपिसकेपछि हालुपर्ने रासायनिक मल बिक्री-वितरण गरी कृषकलाई सहज बनाउन साभा संस्था गठन गरिएको थियो । उसैले उन्नत बीजबिजन, मलखाद र किटनाशक औषधि वितरण गर्दै प्राविधिक सहयोगका लागि समेत समन्वय गर्थ्यो । तर, अहिले साभा विद्युत भएको छ भने कृषि सामग्री र साल्ट ट्रेडिङ कम्पनीलाई आधुनिक मलखाद वितरण गर्ने जिम्मा दिइएको छ । तर, तिनले कृषकका लागि त्याइएको रासायनिक मल भेनियर उद्योगलाई बिक्री गर्दै आएको रहस्य खुलेको छ । भेनियर प्लाई उत्पादन गर्ने उद्योग हो, उसलाई पनि तथारी उत्पादनका लागि त्यही मलको आवश्यकता पनि भएकाले मिलेमतोमा त्यता बेच्ने गरेको कृषि शाखा वितरिता नगरपालिकाका प्रमुख राजेन्द्र कडरियाले बताएका छन् ।

सरकारले कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले वास्तविक कृषकलाई राहत पुऱ्ये गरी मलखाद अनुदानमा वितरण गर्ने गरेको छ । त्यस्तो मल ती दुई कम्पनीले कृषकलाई बिक्रीवितरण गर्नुपर्दै । कृषि शाखा प्रमुख कडरियाले मल वितरणको जिम्मा पाएका संस्थाहरूको वितरण प्रणालीका कारण कृषकले सास्ती भेलु परेको आरोप लगाए । कृषकलाई आवश्यक पनि र सरकारी अनुदानमा वितरण गर्ने मलभन्दा बेलै मल बिक्री गरेर सेवाभन्दा व्यवसाय गर्ने ती संस्थाहरूको 'मनपरी' नियन्त्रण गर्न नसकिए उत्पादन घटने मात्र होइन कृषि कम्पनी नै विस्थापनमा पर्ने जोखिम छ । समयमा नगरेको खेती, समयमा नलगाएको मलका कारण वर्षिनिको मेहनत खेल जाने चिन्ताले कृषकहरू अवैधस्पते त्याइएको, महाँगो मूल्यको मलखाद खरिद गर्न बाध्य छन् । त्यो पनि सहजै नपाइने कारणले चिन्तित कृषक बरु तेबर मूल्यमा भारतीय मल खरिद गर्न सहज वातावरण बनाइ मार्गदर्शन् ।

खेतीका समयमा रासायनिक मलखादको अभाव हुने सँझको रोग हो । कुनै वर्ष पनि खोजेको र चाहिएको समयमा कृषकले मल पाएका छैन् । यसले गर्दा उत्पादन घट्ने त दैदिन्य सरकारको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाएर खाद्यवस्तुमा आत्मनिर्भर बन्ने सप्ता सप्ता नै रहने निश्चित छ । कर्मचारीकै कारण कृषकले मल नपाउनु, भएको मल उद्योगलाई बेच्नु र नियामक निकायले अनुगमन नगर्नुले समस्या भन्ने थपिएको छ । जनतालाई घरदैलोमा सेवा पुऱ्याउँछौं भन्ने स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकारले कृषक र देशको जीवनसँग जोडिएका समस्याको समाधान नगर्ने हो भने प्रावलम्बन तरफको यात्रालाई कस्ले रोक्न सक्छैन् । यो वर्ष समयमै वर्षा भएको, कोरोनाज्यु समस्याले जनशक्ति पनि अभाव नभएकाले उत्पादन र आमदानी बढ्ने कृषकको आशा मलखाद नपाउँदा निराशामा परिणत हुँदै । अर्थ पनि समय कोही बाँकी छ, आधिकारिक कम्पनीहरूलाई नियमन र कारबाहीको दायरामा त्याएर कृषकको पक्षमा उभिन स्थानीय सरकार र प्रशासनको मति सुधिलुपर्दै ।

तीर्थकरेल खरेल

नेपालको सर्विधान २०७२ ले नेपालको राज्यव्यवस्थालाई संरीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक समाजवादउन्मुख राज्यव्यवस्था भनेको छ । सो सर्विधानको प्रस्तावनामा राष्ट्रीयता, लोकतन्त्र र अप्रगमी परिवर्तनका लागि नेपाली जनाले पटक-पटक गर्दै आएको ऐतिहासिक जन आन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गरिएको छ । शहीदहरू तथा बेपता र पीडित नागरिकहरूलाई समान गर्दै, सामनी, निरक्षु, केंद्रीकृत र एकात्मक राज्यव्यवस्थाले सुजाना गरेका सबै प्रकारका विवेर र उद्दीपनको अन्य गर्दै, बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधायुक्त विवेषालाई अमरसात गरी भनेको दलाल उँजीवादको समस्या हो । यसलाई परिवर्तन नगरेसम्म नियेष्यरूपले शोषण गर्ने, कमिशन मात्रै खाने, रोजगारी सिर्जना नार्ने, रतारात चुलिने, राजनीतिक नेता किन्ने, प्रहरी प्रशासन पकडमा लिने, अदालतका न्यायाधीश किन्ने, अद्वितीय किन्ने जस्तै निर्णय गर्ने, असाधारित लोकतान्त्रिक भाष्मामूर्ति र त्यस्तै बनाउने, निर्णय त्यस्तै बनाउने, निर्णयहरू त्यस्तै गरिएने दलाल उँजीवादको विवेषता हुन्छ । सबै गरेर यसरी दलाल उँजीवादको

स्वास्थ्य, पूर्वाधार निर्माणमा राज्यले खर्च गर्दै । यस्तो उँजी उपादानशील उँजी हो । राष्ट्रिय उँजी र उद्यमशील उँजी हो ।

दलाल उँजी यसले रोजगारी सिर्जना गर्दैन । बाहिरबाट सामान लिएर आउँछ । जसले भएकै रोजगारी पनि खोसी दिन्छ । अनि, बजार थाम सबैने गाउँको मान्छेले । आफै जिम्मनावट उडेलिएर सदर्युकाम आउँछ । त्यहाँ रोजगारी मिल्दै, विदेशीतर पलायन हुन्छ । त्यस्ता मान्छेले पठाएको विशेषणले हाम्रो मुलुक चरोको छ ।

उद्यमशील उँजी राष्ट्र र जनताको पक्षमा हुन्छ ।

आजको अर्थ- राजनीतिक समस्या भनेको दलाल उँजीवादको समस्या हो ।

नेपालको सर्विधान २०७२ ले नेपालको राज्यव्यवस्थालाई संरीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक समाजवादउन्मुख राज्यव्यवस्था भनेको छ । सो सर्विधानको प्रस्तावनामा राष्ट्रीयता, लोकतन्त्र र अप्रगमी परिवर्तनका लागि नेपाली जनाले पटक-पटक गर्दै आएको ऐतिहासिक जन आन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गरिएको छ । शहीदहरू तथा बेपता र पीडित नागरिकहरूलाई समान गर्दै, सामनी, निरक्षु, केंद्रीकृत र एकात्मक राज्यव्यवस्थाले सुजाना गरेका सबै प्रकारका विवेर र उद्दीपनको अन्य गर्दै, बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधायुक्त विवेषालाई अमरसात गरी भनेको दलाल उँजीवादको समस्या हो । यसलाई परिवर्तन नगरेसम्म नियेष्यरूपले शोषण गर्ने, कमिशन मात्रै खाने, रोजगारी सिर्जना नार्ने, रतारात चुलिने, राजनीतिक नेता किन्ने, प्रहरी प्रशासन पकडमा लिने, अदालतका न्यायाधीश किन्ने, असाधारित लोकतान्त्रिक भाष्मामूर्ति र त्यस्तै बनाउने, निर्णयहरू त्यस्तै गरिएने दलाल उँजीवादको विवेषता हुन्छ । सबै गरेर यसरी दलाल उँजीवादको

तुर्जीताहाइ मतादेशहित नेपालको नेतृत्वमा सरकार बनेको छ । यो महत्वपूर्ण उत्तराधिक हो, तर सबै थोक होइन ।

दलाल उँजी यसले रोजगारी सिर्जना गर्दैन ।

बाहिरबाट सामान लिएर आउँछ ।

जसले भएकै रोजगारी पनि खोसी दिन्छ ।

अनि, बजार थाम सबैने गाउँको मान्छेले ।

आफै जिम्मनावट उडेलिएर सदर्युकाम आउँछ ।

त्यहाँ रोजगारी मिल्दै, विदेशीतर पलायन हुन्छ ।

त्यस्ता मान्छेले पठाएको विशेषणले हाम्रो मुलुक चरोको छ ।

उद्यमशील उँजी राष्ट्र र जनताको पक्षमा हुन्छ ।

आजको अर्थ- राजनीतिक समस्या भनेको दलाल उँजीवादको समस्या हो ।

नेपालको सर्विधान २०७२ ले नेपालको राज्यव्यवस्थालाई संरीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक समाजवादउन्मुख राज्यव्यवस्था भनेको छ । सो सर्विधानको प्रस्तावनामा राष्ट्रीयता, लोकतन्त्र र अप्रगमी परिवर्तनका लागि नेपाली जनाले पटक-पटक गर्दै आएको ऐतिहासिक जन आन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गरिएको छ । शहीदहरू तथा बेपता र पीडित नागरिकहरूलाई समान गर्दै, सामनी, निरक्षु, केंद्रीकृत र एकात्मक राज्यव्यवस्थाले सुजाना गरेका सबै प्रकारका विवेर र उद्दीपनको अन्य गर्दै, बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधायुक्त विवेषालाई अमरसात गरी भनेको दलाल उँजीवादको समस्या हो । यसलाई परिवर्तन नगरेसम्म नियेष्यरूपले शोषण गर्ने, कमिशन मात्रै खाने, रोजगारी सिर्जना नार्ने, रतारात चुलिने, राजनीतिक नेता किन्ने, प्रहरी प्रशासन पकडमा लिने, अदालतका न्यायाधीश किन्ने, असाधारित लोकतान्त्रिक भाष्मामूर्ति र त्यस्तै बनाउने, निर्णयहरू त्यस्तै गरिएने दलाल उँजीवादको विवेषता हुन्छ । सबै गरेर यसरी दलाल उँजीवादको

तुर्जीताहाइ मतादेशहित नेपालको नेतृत्वमा सरकार बनेको छ । यो महत्वपूर्ण उत्तराधिक हो, तर सबै थोक होइन ।

दलाल उँजी यसले रोजगारी सिर्जना गर्दैन ।

बाहिरबाट सामान लिएर आउँछ ।

जसले भएकै रोजगारी पनि खोसी दिन्छ ।

अनि, बजार थाम सबैने गाउँको मान्छेले ।

आफै जिम्मनावट उडेलिएर सदर्युकाम आउँछ ।

त्यहाँ रोजगारी मिल्दै, विदेशीतर पलायन हुन्छ ।

त्यस्ता मान्छेले पठाएको विशेषणले हाम्रो मुलुक चरोको छ ।

उद्यमशील उँजी राष्ट्र र जनताको पक्षमा हुन्छ ।

